

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging
van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014
houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse
bestuursrechtscolleges, wat betreft de optimalisatie van de
procedures
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Dit besluit wijzigt het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (hierna: Procedurebesluit), om uitvoering te geven aan het decreet van 21 mei 2021 tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de optimalisatie van de procedures.

Het Procedurebesluit wordt aangepast opdat de doorlooptijd van de schorsingsprocedures wordt verlaagd van 6 maanden naar 3 maanden.

Daarnaast wordt het Procedurebesluit ook nog gewijzigd zodat het verlenen van toegang tot het omgevingsloket voortaan wordt beschouwd als een indiening van het administratief dossier bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsvelden:

- Bestuursrechtspraak (beleidsdomein Kanselarij en Bestuur)
- Omgeving en Natuur (beleidsdomein Omgeving)

Zie Regeerakkoord 2019-2024

“De Raad voor Vergunningsbetwistingen trekt volop de kaart van de geschillenbeslechting binnen een redelijke termijn, om zo de bestuursrechtspraak af te stemmen op de noden van een gunstig investeringsklimaat.”

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies 2021/341 van 13 september 2021.

De Inspectie van Financiën heeft advies gegeven op 7 september 2021.

De Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, heeft zijn akkoord gegeven op 20 september 2021.

De Vlaamse Regering keurde voorliggend ontwerp principieel goed op 24 september 2021 (VR 2021 2409 DOC.1088).

Advies nr. 70.235/1 van de Raad van State werd op 22 oktober 2021 verkregen. Voor een bespreking hiervan wordt verwezen naar punt 4.

2. INHOUD

ALGEMENE TOELICHTING

Het decreet van 21 mei 2021 tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de optimalisatie van de procedures (hierna: het *Wijzigingsdecreet*), wijzigt diverse aspecten van het procedureverloop bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen en, in mindere mate, bij het Handhavingcollege:

- 1° de vergunninghouder en de persoon die de melding verricht, worden als volwaardige partij in de procedure erkend;
- 2° in het licht van de relativiteitseis wordt het vereiste ‘belang bij het middel’ in hoofde van de verzoekende partij verfijnd;
- 3° om de bemiddeling te stimuleren, wordt de toepasselijke procedure vereenvoudigd;
- 4° de substitutiebevoegdheid wordt verder uitgebreid, zonder dat de bestuursrechter zich volledig in de plaats kan stellen van de overheid;
- 5° er worden een aantal vereenvoudigingen doorgevoerd wat betreft de andere tussenkommende partijen;
- 6° er wordt een systeem uitgewerkt waarbij wordt verplicht om het rolrecht ten laatste gelijktijdig met het verzoekschrift of de tussenkommst te voldoen;
- 7° de mogelijkheid om een rechtsplegingsvergoeding toe te kennen wordt scherper gesteld om deze ten volle te laten overeenstemmen met haar achterliggende doelstelling, namelijk tegemoetkomen aan een deel van het ereloon van de advocaat dat verschuldigd is voor bepaalde proceshandelingen.

Een aantal wijzigingen die met het Wijzigingsdecreet worden doorgevoerd, vragen een aanpassing van het Procedurebesluit. Het betreft de wijzigingen om van de vergunninghouder en de persoon die de melding verricht automatisch een volwaardige procespartij te maken, wijzigingen inzake rolrechten, rechtsplegingsvergoeding en de wijzigingen over de bemiddeling. Het hiervoor vermelde Wijzigingsdecreet voorziet enerzijds in een overgangsbepaling en bevat anderzijds een delegatie aan de Vlaamse Regering om de datum van inwerkingtreding te bepalen.

Voorliggend ontwerpbesluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de optimalisatie van de procedures strekt ertoe uitvoering te geven aan het Wijzigingsdecreet en, in overeenstemming daarmee, de nodige wijzigingen aan te brengen aan het Procedurebesluit.

- Indienen van het administratief dossier

Aangezien de procedures rond de omgevingsvergunning en -melding volledig digitaal verlopen via het Omgevingsloket, wordt de wijze om van daaruit het administratief dossier in te dienen, gestroomlijnd in die zin dat het verschaffen van toegang tot het omgevingsloket beschouwd wordt als het indienen van het administratief dossier. Het administratief dossier bevat in dat geval geen inventaris, gezien de duidelijke boomstructuur van het omgevingsloket. In diezelfde zin wordt ook een wijziging doorgevoerd wat betreft de overtuigingsstukken die aan de procestukken worden toegevoegd en de bijhorende inventaris

- de vergunninghouder en de persoon die de melding verricht, worden van rechtswege erkend als procespartij

In het Wijzigingsdecreet, wordt de vergunninghouder en de persoon die de melding verricht, voortaan erkend als volwaardige procespartij. Tot dan toe moesten de houder van een vergunning en de persoon die een melding verricht formeel vragen om tussen te komen in een procedure, waarna deze na een beschikking van de RvVb een schriftelijke uiteenzetting konden indienen. Voortaan worden ze echter 'automatisch' en dus 'van rechtswege' als partij betrokken in de procedure, net zoals de verwerende partij. Hij of zij moet bijgevolg niet meer vragen om formeel tussen te komen in de procedure. Samen en gelijktijdig met de verwerende partij krijgt hij of zij dus een termijn om een repliek te laten gelden. De vergunninghouder en de persoon die de melding heeft verricht, worden hiermee een volwaardige partij in het vergunningscontentieux.

- Vereenvoudiging van de tussenkomst

Ook voor de andere tussenkomende partijen (niet de vergunninghouder of de persoon die de melding verricht) wordt een procedurele vereenvoudiging doorgevoerd. Meer concreet zullen belanghebbenden voortaan meteen in de schriftelijke uiteenzetting de wens moeten uitdrukken om in de vordering(en) tussen te komen. De nadere vereisten voor de schriftelijke uiteenzetting, worden verder uitgewerkt in het voorliggende besluit. Voor het overige wordt de terminologie van het Procedurebesluit consequent aangepast aan de nieuwe regeling van de tussenkomst.

- Betaling van het rolrecht

Tevens wordt een vereenvoudiging doorgevoerd wat betreft het ogenblik waarop het rolrecht moet worden betaald, zowel voor de verzoekende als voor de tussenkomende partij die een rolrecht verschuldigd is. Deze regeling geldt dus niet voor de partij die van rechtswege een tussenkomende partij is en geen rolrecht verschuldigd is. Door de wijzigingen in het DBRC-decreet wordt de grondslag gelegd voor een systeem waarbij de rolrechten in principe betaald moeten worden door de verzoekende en tussenkomende partijen op het ogenblik van het indienen van het verzoekschrift, dan wel het ogenblik van de tussenkomst. Het is dus niet langer noodzakelijk dat de griffier een brief stuurt aan de verzoekende partij en de tussenkomende partijen met een uitnodiging tot betaling van het rolrecht. Om het recht op toegang tot de rechter te waarborgen, worden in het DBRC-decreet een aantal garanties ingebouwd. Zo wordt bepaald dat voortaan het gebrek aan betaling zal kunnen worden geregulariseerd. Aan deze decretaal ontworpen regeling wordt met het voorliggend besluit concreet uitvoering gegeven. Dat het rolrecht in principe moet worden voldaan gelijktijdig met het indienen van het verzoekschrift (met mogelijkheid tot regularisatie) geldt eveneens voor de procedure bij het Handhavingscollege. De tekst van het Procedurebesluit wordt hier consequent aan aangepast.

- Rechtsplegingsvergoeding

Waar in het verleden de rechtsplegingsvergoeding slechts ten laste kon worden gelegd in het arrest ten gronde over de vernietigingsprocedure, koos de decreetgever ervoor om voortaan de mogelijkheid te voorzien dat de rechtsplegingsvergoeding (ook) kan worden ten laste gelegd in een schorsingsarrest. Die innovatie wordt in de memorie van toelichting gemotiveerd vanuit de doelstelling om de rechtsplegingsvergoeding ten volle te laten overeenstemmen met haar achterliggende doelstelling. Die doelstelling bestaat erin tegemoet te komen aan een deel van het ereloon van de advocaat dat verschuldigd is voor bepaalde proceshandelingen en waarbij bovendien lichtzinnige en ongegronde schorsingsprocedures worden ontmoedigd wat op zijn beurt bijdraagt aan het verzekeren van een vlotte en behoorlijke rechtsbedeling bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

- Bemiddeling

Voorts omvat het Wijzigingsdecreet een vereenvoudiging van de bemiddelingsprocedure in de zin dat de opstart van een bemiddeling en de verlenging van de termijnen voortaan zullen kunnen worden vastgesteld via een proces-verbaal, in plaats van een tussenarrest. De bestaande regeling in het Procedurebesluit wordt hieraan aangepast, en de nodige terminologische aanpassingen worden doorgevoerd.

- Optimalisatie schorsingsprocedure

Tot slot optimaliseert onderhavig ontwerp van besluit de schorsingsprocedure met het oog op een kwaliteitsvolle en oplossingsgerichte geschillenbeslechting binnen een redelijke termijn. Daarom worden met het voorliggende ontwerp van besluit een aantal wijzigingen teweeg gebracht aan het Procedurebesluit om binnen de schorsingsprocedure bij de RvVb de doorlooptijd in te perken. Zo worden duidelijke ordeterminen gekoppeld aan de termijn waarbinnen een afschrift van het verzoekschrift moet worden betekend aan de partijen en de belanghebbende(n), aan de termijn waarbinnen een zitting over de gevorderde schorsing zal plaatsvinden en aan de termijn waarbinnen de RvVb uitspraak doet over de vordering tot schorsing. Bovendien zal ook het feit dat voortaan het rolrecht moet worden betaald op het ogenblik van het indienen van het verzoekschrift een positieve weerslag hebben op de optimalisatie van de doorlooptijd van de schorsingsprocedure (en ook van de vernietigingsprocedure).

Volgens het jaarverslag 2019-2020 hebben de schorsingsprocedures een gemiddelde doorlooptijd van 6 maanden. Met de aanpassingen die thans worden doorgevoerd, dienen de schorsingsprocedures te worden afgehandeld binnen een termijn van 3 maanden. Hiermee wordt meer aansluiting gegeven aan de doelstelling van een procedure bij 'hoogdringendheid'.

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN

Voor wat betreft de toelichting bij de artikelen kan worden verwezen naar de nota bij het op 24 september 2021 goedgekeurde ontwerp van besluit.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

Voorliggend besluit heeft geen andere weerslag op:

- de begroting van de Vlaamse Gemeenschap
- het personeelsbestand of de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap

- de lokale besturen
dan de weerslag aangegeven in de nota bij het op 24 september 2021 goedgekeurde ontwerp van besluit.

4. ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De Raad van State heeft advies 70.235/1 uitgebracht op 22 oktober 2021.

De Raad merkt in randnr. 4 vooreerst op dat de vermelde rechtsgronden onvolledig zijn. Deze werden bijgevolg aangevuld.

De Raad stemt in met de vervanging van de indiening van het administratief dossier door het verlenen van toegang tot het omgevingsloket en met het feit dat de stukken van het digitaal ingediend administratief dossier, ter griffie kunnen worden ingezien door de andere partijen, door het ter beschikking stellen van een pc in het inzagelokaal op de griffie. Er wordt akte genomen van de bemerking dat er op moet worden toegezien dat bij de terinzagelegging ook toepassing kan worden gemaakt van artikel 8, § 1, vierde lid, van het Procedurebesluit, dat de onttrekking van bepaalde overtuigingsstukken aan de terinzagelegging ter griffie regelt. (randnr. 5)

Conform randnr. 6 van het advies wordt een correcte verwijzing opgenomen in het ontworpen tweede lid van artikel 20 van het Procedurebesluit.

Voorliggend besluit heeft tot gevolg dat niet langer wordt bepaald onder welke vorm de partijen “in onderling overleg” kunnen afzien van de behandeling van het beroep ter zitting. De Raad gaf in randnr. 7 mee dat, in het licht van de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, erop toegezien moet worden dat, ondanks het wegvallen van deze vormvereiste, toch met zekerheid kan worden vastgesteld dat de afstand van de partijen, hetzij uitdrukkelijk hetzij stilzwijgend, uit vrije wil gebeurt en weloverwogen is. Dit aandachtspunt is terecht en zal bewaakt worden door het betrokken Bestuursrechtcollege.

Tot slot werd de overgangsregeling aangepast conform de aanbeveling in randnr. 8.2, en werd de datum van inwerkingtreding opgeschoven naar 1 december 2021 (randnr. 8.3)

5. VERDER TRAJECT

Voorliggend ontwerpbesluit wordt na definitieve goedkeuring overgemaakt voor publicatie in het Belgisch Staatsblad.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te geven aan het bijgaande besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de optimalisatie van de procedures;
- 2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen

1. besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de optimalisatie van de procedures;
2. advies 70.235/1 van 22 oktober 2021 van de Raad van State.